

Bērnība

Manas senākās bērnības atmiņas saistās ar kādu sapni. Mana māte ir bruņu tērpā, viņas galvu apvij diadēma ar čūskām. Man ir trīs gadi, un es guļu gultā nelielā istabā ar ziliem aizkariem. Ir diena, un caur aizkariem laužas saules gaisma. It viss ir zils, tikpat zils kā Ahmedam piederošais hašiša un juvelierizstrādājumu veikals Tanžerā. Zilie aizkari šūpojas vējā. Aiz tiem plešas dārzs. Un angļu mauriņa zaļzaļais klājums. Es dzirdu kādu balsi saucam mani: «Nāc, Marianna, nāc.» Es esmu bezpalīdzīga. Man nav izvēles.

«Marianna! Marianna!», balss iesaucas atkal, šoreiz tik uzstājīgi, ka es izraušos no gultas. Gluži kā Alise, kājām neskarot zemi, aizslīdu līdz palodzei, paveru aizkarus un lidoju līdz dārza viņam galam, kur māte iekopusi spargeļu dobi. Vīrs sevis redzu iezīmējamies kādu fantastisku tēlu. Tā ir mana dievišķā māte ar rokusargiem, krūšu plātņem un kāju bruņām – gluži kā senā karotāju karaliene Būdike. Ar

metāla stangām rušinot ogles, viņa gatavo ēdienu. Tad paņem mani rokās un ieliek ugunī. Sapņa beigās es guļu un ļauju, lai viņa cepina mani uz oglēm.

Tas atkārtojas nakti pēc nakts; atkal un atkal viņa gulda mani uz šim nokaitētajam oglēm. Un sapnis vienmēr beidzas tajā pašā vietā. Šajā sapnī nav nekādu sāpju; tie pat nav īsti murgi, drīzāk rituāls, kuru es puslīdz pazīstu. Viduseiropiešiem raksturīgs motīvs, kolektīvās apziņas sapnis par māti kā dievieti. Iespējams, savdabīgs treniņš. Tas mani nepārprotami gatavoja turpmākajai dzīvei!

Mana māte Eva bija baronese Erisa, cēlusies no Zaheriem-Mazohiem, senas austroungāru aristokrātu dzimtas. Viņas dižā tēvoča barona Leopolda fon Zahera-Mazoha romāns «Venera kažokādās» savulaik lika ieviesties terminam «mazohisms». Eva un mani vecvecāki, Flora un Arturs, dzīvoja Vīnes Ungāru institūtā, kur varēja justies kaut nedaudz pasargāti no nacistu terora. Tā kā vecmāmiņa bija ebrejiete, kara laikā ģimenei draudēja lielas briesmas (un vēl lielākas pēc 1945. gada, kad Austriju ieņēma krievi).

Krievu okupantu zaldāti Evu izvaroja, viņa palika stāvoklī un piedzīvoja abortu. Mamma bija kara grūtību izmocīta, kad viņas dzīvē ienāca mans tēvs, majors Glens Feitfuls, kurš karu bija aizvadījis kā Britu izlūkdienesta spiegs, darbotamies aiz frontes līnijās. Viņš ieradās ar ziņu no Evas brāļa Aleksandra, kurš Dienvidslāvijā cīnījās kopā ar Tito partizāniem. Aleksandrs bija iedevis Glenam vēstuli un licis uzmeklēt viņa māsu, māti un tēvu, lai darītu zināmu, ka ir sveiks un vesels.

Glens ieradās kā ziņnesis un iemīlēja Evu no pirmā skatiena. Viņa bija atturīga, lepna un nedaudz savāda. Un ļoti skaista. Līdz karam viņa bija bijusi dejotāja un aktrise. Neilgi pirms kara viņa pat piedalījās fotoprovēs Holivudas filmai, bet, karadarbībai beidzoties, mamma jau bija pavisam cita sieviete.

Apprecoties ar manu tēvu, Eva bija ilūzijas varā, domāja, ka viņa iziet pie angļu džentlmeņa, kādus var redzēt tālaika filmās. Likteņa neciešami melnais joks bija tāds, ka viņa apprecējās ar manu tēvu, jo viņš izskatījās tik normāls. Viņš bija labi audzināts, šarmants un lika viņai smieties, viņš izskatījās labi paēdis. Miers un normāla dzīve bija tas, ko Evai – pēc kara šausmām un stipri saspīlētajām attiecībām ģimenē – vajadzēja visvairāk. Glenam nenoliedzami piemita miermīlīgums un veselais saprāts, taču viņš bija arī ķerts – pat stipri ķerts. Īstenībā mana nabaga māte bija apprecējusi apsēstu savādnieku, kura galvā drūzmējās utopiskas humānisma shēmas un avangardiskas reformu teorijas. Viņi bija tik atšķirīgi cilvēki, ka, apjauzdami viens otra īsto dabu, nebūtu palikuši kopā nevienu dienu.

Dabiski, ka nevajadzēja ilgu laiku, lai mātei tas kļūtu skaidrs. Karš jau bija galā, taču Glens joprojām strādāja Britu izlūkdienestā un īslaicīgi tika nosūtīts uz Kairu. Eva lūdza viņu pa ceļam Milānā nopirkt viņai kurpes un zeķes – kā zināms, Itālijā ir ļoti labi apavi. Taču gaidīto skaisto kurpiņu vietā viņš atveda briesmīgas, lētas tupeles. Mans tēvs bija pārliecināts (viņam, protams, taisnība), ka mammai jāpriecājas, ja vispār ir kurpes un zeķes. Taču Eva nebija realiste un viņas sirds asiņoja.

Sākumā, kamēr tēvs Liverpūles universitātē centās iegūt doktora grādu, mēs mitinājāmies Ormskērkā, Lenkašīrā. Mums bija kārtīga māja un normāla dzīve. Tieši tas, ko māte bija vēlējusies. Taču drīz sāka atklāties arvien lielākas mana tēva divainības. Viņš nāca no īpatnējas ģimenes. Mans vectētiņš Teodors Feitfuls bija seksologs, kurš savulaik pameta vecmāmiņu Frānsisu un aizbēga ar cirka dejojātāju. Vectētiņš bija izgudrojis ierīci, kuru sauca «Frigiditātes mašīna», un viņš nešaubījās, ka tā spēs dziedēt visas pasaules kaites. Tā atbrīvos pirmatnējo libido enerģiju, un sāksies jauns zelta laikmets. Reiz viņš bija centies – bez panākumiem, protams, – pierunāt manu māti

to izmēģināt. Bez šīm orgonkabīņu* tipa idejām vectētiņam netrūka arī citu aušīgu domu un pārliecību. Piemēram, viņš nekad nemazgājās. Reizēm, kad viņš uzturējās pie maniem vecākiem, Eva izmisīgi centās viņu iedabūt vannā, taču vectētiņš nebija pielūdzams. Viņš teica, ka neredzot tam jēgu. Eva apgalvoja, ka viņš bijis neizturamākais un netīrākais vecuks, kāds vien iedomājams.

Mammu, kura nāca no Freida psihoterapijas dzimtenes Vīnes, vai traku darija arī Glēna un viņa tēva lēticīgā sajūsmā par visām šīm psihoseksualitātes idejām. Eva tās dziļi nicināja un diemžēl to pašu mācīja arī man. Viņasprāt, psihoanalīze bija primitīva, triku pilna viduslaiku palieka. Viņa milēja citēt Karla Krausa teicienu: «Psihoanalīze pati ir kaite, kuru tā sakās ārstējam.»

Glens un viņam līdzīgie nešaubījās, ka labs sekss ir zāles visam. Mātei bija pilnīgi preteja pārliecība. Mans nabaga tēvs seksuāli bija kā uzburts uz manu māti... Taču šī vēlme palika bez atbildes; viņa bija precējusies tikai tādēļ, lai tiktu prom no Vīnes! Un, šķiet, arī tādēļ, lai dabūtu mani. Sekss viņai patiesībā nepatika. Tikusi pie bērna, viņa centās atturēties no seksa, cik vien iespējams. Nezinu, ko isti Eva domāja par vīriešiem, taču tam noteikti nebija īpaši daudz sakara ar realitāti.

Anglijā Eva nespēja iejusties. Līdz šim viņas dzīves centrs bija viņas ģimene. Precības ar ārzemnieku un pārcelšanās uz Angliju, prom no visa, ko viņa pazina un milēja, nozīmēja lielas pārmaiņas. Būdama valdzinoša skaistule, mamma gaidīja, ka pret viņu izturēsies kā pret princesi. (Mani viņa diemžēl audzināja tādā pašā garā!) Eva cerēja, ka tiks lutināta un pielūgta, – šīs vēlmes nepavisam nebija tās, ko savā dzīvesbiedrē gribēja redzēt mans tēvs. Viņam vajadzēja uzticības personu, ar kuru dalīties savās vīzijās.

* Orgonkabīne jeb orgona akumulators – austriešu psihoanalītiķa Vilhelma Reiha 20. gs. 30. gados izgudrots aparāts, ar kuru esot iespējams no atmosfēras izdalīt dzīves spēka enerģiju jeb orgonu (V. Reiha dots nosaukums).

Glēna divainības pa īstam uzplauka, kad viņš sapinās ar doktoru Gleisteru, kurš arī bija utopisku ideju pārnēmts. Par doktora Gleistera piešķirtajiem līdzekļiem viņi nopirka Breizerpārku – 18. gadsimta muižu ar zemi Oksfordšīrā, kur iekārtoja sociālās pētniecības centru. Man bija četri gadi, kad mēs pārvācāmies uz dienvidiem, kur es sāku iet mazā Ipskombas ciema bērnudārzā. Breizerpārka bija plaša neregulāras formas celtne ar neskaitāmiem kaktiem, mūriem un spraugām, kur ložņāt. To ietvēra brīnišķīga apkārtnē, nebeidzami plaši labības lauki, kur izskrieties, un milzum daudz mūžsenu koku ar grubuļainu mizu, pa kuriem kāpelēt no rīta līdz vakaram, šie koki izskatījās gluži kā Artura Rekema zīmējumos. Man tas bija lielisks laiks. Mana māte muižu ienāda.

Breizerpārka bija un joprojām ir aktīvi funkcionējoša iestāde, kurā pulcējās daudz cilvēku. Māte viņiem visiem gatavoja ēdienu – dāmai muižā nebija vietas. Eva arvien vairāk atsvešinājās; viņa bija sarežģīta un citāda. Viņa bija ārzemniece, viņai patika vīns pie pusdienām, viņa bija ļoti izlutināta. To, cik izlutināta viņa bija, es sāku saprast tikai tagad. Mans tēvs bija ārkārtīgi uzmanīgs naudas lietās, un tas radīja jaunas problēmas. Eva bija ekstravaganta un teatrāla, mīlēja pārmērības. Glēns – absolūts pretpols. Viņiem nebija nekā vienojoša.

Viņi kašķējās nemitīgi, visbiežāk manis dēļ. Viens no galvenajiem strīdiem bija par to, vai atstāt naktis degam manu naktslampiņu. Tēvs negribēja veltīt tērēt naudu, māte negribēja, lai es baidītos. Tagad man ir skaidrs, ka šis ķīviņš par gaismu viņiem bija tikai citu problēmu metafora, bet toreiz es, protams, domāju, ka tā ir mana vaina. Daudziem bērniem naktī vajag atstāt ieslēgtu gaismu. Man to vajadzēja sliktu sapņu dēļ. Tie bija neciešami, divaini sapņi ar biedējošām būtņēm, kuras es saucu par Cepurpapiem. Viņu bija daudz, un viņi ļoti līdzinājās manam tēvam. Divaini, mazi, ūsaini vīriņi. Tiem bija gari nagi, viņi kutināja mani un lēja virsū karstu tēju.

Nūforestā mēs ik gadu rīkojām nometni trūcīgiem bērniem. Kādu ritu mana māte klīda pa izcirtumu un uzdūrās diezgan mistiskam rituālam. Tērpušies košos tērpos, tā dalībnieki skandēja: «Lai slavēts ziemeļvējš! Lai slavēts dienvidvējš! Lai slavēts rietumvējš! Lai slavēts austrumvējš! Mežinieku zvērests lai skan! Lai slavēts visaugstākais!»

Neticami! Un tad, kā pēc komandas, visi izslēja roku zilo debesu sveicienam. Mamma runāja angļiski, taču ne pārāk labi, un, ieraugot šo ainu, kas viņai atgādināja seno drūidu rituālus, bija satriekta. Gan visi piederumi, gan saukļu skandēšana viņai šķita pārāk pazīstama no trīsdesmito gadu Veimāras atpakaļ-pie-dabas kulta. Manam tēvam bija daudz vairāk kopēja ar Airisu Mērdoku nekā ar Trešo reihu, tomēr viņai šis gadījums likās ļoti uztraucošs.

Es nezinu, kurš incidents viņu starpā beidzot visam pielika punktu, taču Eva mēdza stāstīt kādu ļoti smieklīgu stāstu (viņa par to visu notikušo varēja izstāstīt labu stāstu). Viss vērtās ļaunāk un ļaunāk. Glēns sāka nodoties ārļaulības sakariem, un Eva jutās nožēlojami. Līdz kādudien vienkārši izlēma, ka viņai pietiek.

Mans vectēvs tolaik jau bija miris un vecāmāte viena pati dzīvoja Vīnē. Eva gribēja, lai viņa pārceļas pie mums uz Angliju. Tēvs kaut kāda iemesla dēļ šai idejai sīvi pretojās, un mātei tas bija pēdējais piliens. Taču tā vietā, lai sapakotu somas un klusi pazustu, kā to allaž darījušas kautrīgās, pārlieku jūtīgās un biklās angļu sievas, Eva iedrāzās milzīgajā Breizeras hallē un ķērās pie lielā zvana. Tiklīdz telpā bija saskrējuši ļaudis no visām malām, Eva, kliegdamā pilnā balsī, sarakoja vienreizīgu scēnu. Angļu ļaudis bija patiesi samulsuši. Tēvu pārņēma šausmas.

Eva bija pamatīgi iekarsusi, kad piesteidzās Bonija, doktora Gleistera mīlākā, un mēģināja viņu apklusināt: – Eva, Eva, izbeidz taču šo jandāliņu. Anglijā lēdijas tā nerīkojas.

Eva izslējās un sacīja ar savu jocīgo akcentu: – Dārgā Bonija, manos senčos lēdijas bija jau tad, kad tavējie vēl aiz astēm karājās kokos. – To pateikusi, viņa pagriezās un izgāja no halles.

Tas man patika. Viņai piemita izteikta vēlme šokēt. Jau būdama veca kundze, viņa joprojām mīlēja un izprata drāmas noslēpumus. Lai dzīvi padarītu atbilstošu saviem priekšstatiem, viņa bija gatava sagrozīt visu – ģimenes hronikas, personiskas anekdotes, pašu vēsturi. Man tas allaž sagādāja problēmas. Viņas stāsti bija brīnišķīgi, taču vairumā gadījumu daudz noderīgāk man būtu bijis zināt, kā viss noticis īstenībā. Taču to viņa nekad negrasījās stāstīt. Kad, pirmoreiz izgājusi rehabilitācijas kursu, devos apraudzīt māti, gribēju pajautāt par viņas bērnību – kāda īsti tā bijusi? Piemēram, biju dzirdējusi, ka viņa piedzīvojuši asinsgrēku ar miesīgo brāli, un gribēju uzzināt, kā tas viņu ietekmējis. Taču viņa tikai mierīgi paskatījās man acīs un atbildēja: – Mana bērnība bija nevainojama.

– Tas nav iespējams, – es iebildu, – nevienam nav bijusi nevainojama bērnība.

– Man bija.

– Man gan ne, – es sacīju.

Taču uz viņu tas neatstāja nekādu iespaidu: – Nu, tā ir tava problēma.

Kad vecāki izšķīrās, man bija seši gadi. Turpmāk mēs ar māti un vekomāti dzīvojām Milmenroudā 12, trūcīgā Redingas rajona rindu mājā. Manas attiecības ar tēvu strauji pasliktinājās. Mums nebija ne penija. Lai savilktu galus, Eva lēja sviedrus dažādos necilos darbos, līdz beidzot atrada savu sūtību – kļuva par ļoti labu skolotāju. Viņa bija strādājusi apavu veikalā, kafejnīcā un kādu brīdi pat autobusā par kasieri. Taču to visu viņa darīja, ārēji saglabājot milzu pašapziņu, kas nebūt neatvieglāja manu dzīvi. Mātes lielummānijas radīto incidentu dēļ es bērnībā bieži jutos neērti.

Reiz vasarā Glens bija ielūdzis mani vienu nedēļu padzīvot Breizerpārkā. Pie viņa tobrīd uzturējās kolēģis no Itālijas, kuram līdzīgs bija meita manā vecumā, tāpēc likās, ka man šis būtu lieliski piemērots laiks, lai apciemotu tēvu. Eva savā neprātā saposa mani tā, it kā es dotos uz pieņemšanu Franča Jozefa galmā. Autobusā viņa mani iesēdināja tērptu garā, brīnišķīgi izšūtā kleitā ar mežģīņu apkakli un aprocēm. Šādu viņa mani nosūtīja uz laukiem – saģērbtu kā mazu princesi, gribēdama, lai es patiešām tāda būtu. Meitenei, ar kuru man bija jāpavada šī nedēļa, mugurā bija džinsi un t-krekls, un, kad rausos ārā no autobusa, viņa iespurcās: – Vai mēs dodamies uz maskuballi?

Skaidrs, ka, mani šādi izmantojot, Eva centās atstāt iespaidu uz Glenu. Atgriezusies es atvedu mātei viņa vēstuli: «Vai tu esi pilnīgi zaudējusi prātu? Kā tu vari tā apieties ar savu bērnu! Atsūtīt Mariannu šajā smieklīgajā tērpā. Kā tu spēj tik ļoti pazemot mazu meiteni viņas draugu priekšā?»

Māte man šo vēstuli parādīja. Tā bija nevajadzīga nežēlība, taču es biju viņas vienīgā sabiedrotā un uzticības persona – viņa spieda mani nostāties viņas pusē. Mammai viss bija vai nu melns, vai balts. Pēc šā gādījuma es pret tēvu vairs nekad neizjutu tās pašas jūtas, ko agrāk. Atskatoties pagātnē, es, protams, apzinos, ka Glenam bija taisnība. Viņš spēja saredzēt Evas centienu būtību un novērtēt šīs pretenzivitātes smieklīgumu. Redingas nomalē audzināt princesi!

Eva bija augusi privilēģētības gaisotnē. Viņa bija valdonīga un nežēlīga. Mēs abas nūdien līdzinājāmies radībām no citas planētas. Mani viņa audzināja tāpat kā savus kaķus. Tēvs viņas despotismu tagad raksturo gandrīz kā slimību. Un to viņa pielaida arī man. Taču manā gadījumā šāda lepnība bija vēl smieklīgāka, jo tai nebija pilnīgi nekāda iemesla.

Viņu nākamais lielais strīdabols bija katolicisms, un tagad jāatzīst, ka arī te taisnība bija tēvam. Man bija septiņi gadi, kad māte izlēma

sūtīt mani labdarības maizē uz netālo Sv. Jāzepa klostera skolu. Galvenokārt tādēļ, ka mēs bijām nabagas un mana ar vēzi slimā vecā-māte gulēja uz nāves gultas.

Glens lūdza mani nesūtīt uz šo skolu. Es taču pat nebiju katoliete! Atceros, ka viņš teica: – Tas viņai radis seksuālas problēmas uz visu atlikušo dzīvi.

Arī mana māte nebija pārliecināta katoliete. Vispār būtu absurdi apgalvot, ka māte bija reliģioza. Paretam viņa iegriezās kādā dievkalpojuma un laiku pa laikam satikās ar veco priesteri Kenonu Mērfiju (īstenībā viņus vienoja iedzeršana).

Vēlāk klosterekolā es katolicismu pieņēmu, taču drīzāk sociālu iemeslu dēļ. Es vēlējos iederties apkārtējā vidē, tādēļ uzturēju mūķe-nēs maldīgu pārliecību, ka esmu piedzīvojusi lielo atklāsmi. Tikai vēlāk, trīspadsmit četrpadsmit gadu vecumā, sāku novērtēt visus rituālus, un arī vienīgi mūzikas dēļ. Es iestājos korī, jo man bija laba balss un patika dziedāt. Katoļu mesa ar vīraku, talāriem un latīņu liturģiju ir ļoti skaista un teatrāla. Tādējādi mana pievēršanās kato-licismam daudz vairāk bija saistīta ar Voltera Peitera estētismu nekā godbijību pret pāvestu.

Taču, par spīti manai ieinteresētībai, klosterī es tā arī neiejutos. Man pastāvīgi tika atgādināts, ka šeit esmu labdarības maizē. Tas bija ļoti pazemojoši. Tā bija likteņa ironija, ka mani narkotiskās atkarības gadi noslēdzās tieši tāpat – arī krietna daļa manas agrīnās pieauguša cilvēka dzīves aizritēja, baudot citu labdarības augļus. Kamēr pārējie spēlējās vai pļāpāja, es vienatnē lasīju. Nekad nepiedalījos hokeja spēlēs un tamlidzīgās izdarībās. Visi mani uzskatīja par augstprātīgu.

Man bija viena tuva draudzene – Sallija Oldfilda (Maika Oldfilda māsa), ar kuru man saskanēja tādēļ, ka viņas vecāki bija tikpat divaini kā manējie. Mēs abas mēdzām melot, lai izvairītos no fiziskās nodarbības. Biju sastāstījusi mātai Doloresai, ka man ir šausmīga

astma, tādēļ nevaru spēlēt hokeju, un mēs abas stundas laikā klidām ap hokeja laukumu, pārrunādamas dzīvi un nāvi, īpaši jau nāvi. Ak, šī romantika!

Lai cik divaina apkārtējiem šķistu Feitfulu mājas dzīve, mēs tomēr nebijām vienīgā neizdevusies ģimene Redingā. Paldies Dievam, te bija arī Oldfildi. Un tieši Sallija rūpējās par ģimeni. Pārnākusi no skolas, viņa ķērās pie vakariņu gatavošanas tēvam un mazajiem zēniem.

Manas mācības klosterekolā atbrīvoja māti no pienākuma mani pieskatīt, un viņa sāka strādāt Bailendsā par skolotāju grūti audzināmu bērnu skolā. To vadīja bagāta filantropie Garāra jaunkundze, kas Evu pieņēma bez jebkādas kvalifikācijas. Eva šeit mācīja dejojāšanu, zīmēšanu un – tas bija divaini – arī sabiedrības mācību.

Bērni te lielākoties bija no trūcīgām un problemātiskām ģime-nēm, vairums – cietuši no fiziskas vai seksuālas varmācības. Mana māte iebilda pret šo jau tā traumēto bērnu tālāku šausmīgu ar nebeidzamiem psiholoģiskiem pārbaudījumiem, Roršaha testiem un nemi-tīgu iztaujāšanu par viņu bērību un attiecībām ģimenē. Viņasprāt, šie testi un iztaujāšana bija nepiemēroti, pat kaitīgi, un tikai aplieci-nāja, ka psihiatrija ir tukša fantāzija. Eva uzskatīja, ka bērniem nekas nepalīdz labāk kā aktīva darbošanās, līdzietība un mīlestība.

Man ļoti nepatika, ka, pavadot tur savas brīvās dienas, es tiku de-monstrēta kā normāluma, miermīlības un pilnības paraugs. Pat toreiz, astoņu gadu vecumā, es jutu, ka tas nav pareizi.

Taču, ja reiz Eva bija ko ieņēmusi galvā, viņa gāja caur uguni un ūdeni. Visspilgtāk tas izpaudās, kad trīspadsmit gadu vecumā es pēkšņi tiku iepazīstināta ar «savu vecāko brāli». Acīmredzot māte bija pamanījusi, ka ap divpadsmit gadu vecumu manā sabiedriskajā dzīvē kaut kā trūkst. Viņa redzēja, cik izolēti es augu; es nespēju iekļauties parastajās bērnu kopīgajās nodarbēs – klubos un sporta spēlēs. No-nākot šādās situācijās, es uzreiz atradu kādu iespēju no tām izkļūt,

tādēļ Eva sāka aicināt mājās dažādus cilvēkus. Bērnus, viņu vecākus – ja vien viņai šķita, ka tie spēs manī radīt ģimenes un kopības izjūtu. Turklāt viņu uztrauca vīrieša trūkums manā dzīvē.

Reiz kopā ar savu labāko draudzeni biju uzaicinājusi pie mums Krisu O'Dellu. Viņa māte bija smagi slima ar izkaisīto sklerozi, bet tēvs – paralizēts, turklāt dzērumā viņam uznāca niknuma lēkmes. Īsi pēc mūsu iepazīšanās Krisa māte nomira, un tēvu turpmāk palīdzēja kopt viņa tante. Bija skaidrs, ka Kriss ir nelaimīgs līdz izmisumam, un kuram gan citam, ja ne Evai, te būtu jāiejaucas?

Viņa piezvanīja Krisu mīlošajai Aipijas tantei un teica: – Tēvs zēnu sit. Šī situācija ir absolūti neciešama, vai ne, mana dārgā Aipija?

– Jā, Eva, tas ir briesmīgi, kas viss tam nabaga zēnam...

– Tieši manas domas! Un es ceru, tu priecāsies, dzirdot, ka man ir padomā risinājums. Kriss nāks dzīvot pie mums.

Normālos apstākļos nabaga sieviete būtu iebildusi: «Eva, tas ir ļoti laipni, taču viņš ir mūsu radnieks, manas māsas dēls, un mums pašiem ir par viņu jā rūpējas.»

Taču Eva nepieņēma ne tantei, ne kādam citam. Ja viņa bija ko izlēmusi, viņu pārliecināt nespēja neviens, viņai pakļāvās visi. Jau nākamajā nedēļā Kriss sāka dzīvot pie mums. Tas notika pavisam vienkārši, *fait accompli**. Mēs tagad bijām māsa un brālis, tas bija nokārtots. Krisam bija sešpadsmit, man – trīspadsmit. Atceros, ka neilgi pēc viņa ievākšanās kopā pavadījām brīvdienas. Mums nebija ne jausmas, ko no tā visa gaidīt, taču ar laiku mēs kļuvām draugi.

Kriss nebija no tādas normālas ģimenes, kādas es biju redzējusi visapkārt un apskaudusi.

Viņš bija grūtdienis, tāpat kā es, un man ar viņu bija viegli atrast kopēju valodu. Es nekad nebūtu varējusi sadraudzēties ar kādu no

* Noticis fakts (pret ko nav jēgas iebilst un kur neko nevar izlabot). (Franču val.)

šim iztēloti ideālajām ģimenēm, pēc kurām vienmēr biju tā tiekusies, – ģimenēm ar naudu, drošības sajūtu, normālu tēvu un māti. Tikai tagad es saprotu, ka tas gluži vienkārši nav domāts man.

Kriss iejutās ļoti labi, taču, ņemot vērā mūsu divaino slavu, nebija jābrīnās, ka ne visi apkārtējie spēja to pieņemt. Kad man bija sešpadsmit, es draudzējos ar Leitonpārkas kvēkeru zēnu skolas direktora dēlu, šī skola atradās netālu no Sv. Jāzepa klostera. Puiša tēvam mēs ar mammu noteikti likāmies stipri savādas, kādas droši vien arī bijām. Lāga vīrs galīgi nespēja saprast Krisa klātbūtni mūsu ģimenē. Reiz viņš pieļāva kļūdu, par to izprašādams manu māti tajā neizturami augstprātīgajā manierē, kas angļiem ir tik raksturīga: – Jā, Feitfulas kundze, es piekritu, ka Marianna un Kriss ir ļoti saraduši viens ar otru. Bet vai tas jums šķiet vēlami no seksuālās perspektīvas?

Eva atbildēja ar liekuļotu naivumu: – Par kādu perspektīvu jūs runājat?

– Redzat, es domāju, ka... hmm... Mariannas dzīve zem viena jumta ar pusaudzi, kurš nav viņas radnieks, var likties nedaudz neveselīga un izraisīt dažas potenciāli bīstamas situācijas.

– Kas par absurdu! – iesaucās Eva. – Mans tēvocis bija fon Zahers-Mazohs, un es esmu no Vines, doktora Freida dzimtenes. Vai jums nešķiet, ka es par šīm lietām zinu vairāk nekā jūs?

Ar to viņu saruna bija galā. Tāpat kā manas attiecības ar šā direktora dēlu.

Lai cik savtīga būtu manas mātes rīcība, pieņemot Krisu mūsu mājā, vairākus gadus tam bija pozitīvas sekas. Viņa klātbūtne man ļoti palīdzēja – tā bija mana pirmā draudzība ar vīrieti bez seksuāla motīva. Manas labākās attiecības ar vīriešiem parasti ir bijušas tieši tādas, un to es apguvu, augot kopā ar Krisu.

Eva pret Krisu bija ļoti laba, tomēr viņam nebija praktiski nekādu balsstiesību. Viņa Krisam deva pajumti un savdabīgu ģimeni.

Palīdzēja universitātes laikā, un, manuprāt, tas Krisam bija ļoti nodevīgs. Taču tam visam Eva piejauc tik demonstratīvu pašlepnumu, ka neesmu pārliecināta, vai Kriss kādreiz spēja viņas devumu pienācīgi novērtēt. Es bieži iedomājos, kā gan viņš varēja justies, jo, neatkarīgi no iznākuma, viņš tika izmantots. Tāpat kā mēs visi. Sirds dziļumos Kriss acīmredzot juta kādu aizvainojumu, jo vēlāk, kad man jau bija pāri divdesmit gadiem, viņš izteikti distancējās no mums, un mēs viņu neredzējām veselus divdesmit gadus.

Pirms Krisa parādīšanās es biju mātes vienīgā sarunu biedre, un viņa bieži tērēja ar mani. Stāstīja savus stāstus. Eva bija laba stāstītāja, un daudz kas no tā visa noteikti bija taisnība, taču mamma nebija no tiem cilvēkiem, kas patiesības dēļ sabojās labu stāstu! Īstenību viņa allaž sagrozīja pēc saviem ieskatiem.

Viens no maniem mīļākajiem nostāstiem bija par mūsu ciltstēvu, spāņu mauru. Par fon Zaheru-Mazohu dzimtas vēsturi māte vienmēr runāja mirdzošām acīm: – Pirmais Zahers dzīvoja svētā Romas imperatora Kārļa Lielā laikā. Viņš bija Spānijas maurs, kurš kļuvis par kristieti un maršējis ar Kārļa Lielā karapulkiem. Zehers, Zahrs vai kas tamlīdzīgs. Tā bija mana vectēva dzimta. Ja vēlies, vari pārbaudīt valsts arhīvā Vīnē, tas viss ir tur, mana dārgā. Kādudien mēs to izdarīsim abas kopā. Katrā ziņā tas bija arābu vārds, kurš tika austriskots, līdz kļuva par Zaheru. Un šim Zaheram tika ierādīta zeme Ungārijā, kad tā vēl bija Austrijas impērijā. Viņš bija bruņinieks, Kārļa Lielā vasalis, un par uzticīgu kalpošanu svētajam Romas imperatoram dabūjis milzum daudz zemes, apprecēja balto – austrieti, droši vien blondīni. Viņi iekopa savu pavadu un laida pasaulē bērnus. Tā viss sākās. Taču tad, dažus gadu simteņus vēlāk, tai otrai dzimtai, Mazo-

hiem, draudēja iznīkšana. Lai nepieļautu vārda izzušanu no zemes virsas, imperators paziņoja: «Šie vārdi turpmāk tiks lietoti kopā!» Tā radās Zaheri-Mazohi. Redzi, galmā imperatora priekšā varēja dejot tikai tie, kas spēja piesaukt senčus divpadsmit paaudžu garumā. Taču Zaherus-Mazohus galms īpaši neinteresēja, viņi dzīvoja savos īpašumos un prātoja par reformām.

Šie angļi ar saviem gledstoniem un dizreilijiem uzskata, ka ir pirmā iniciatori! Taču viss bija pavisam citādi! Kādēļ mūsu ģerbonī ir sakrustots sāls cirtnis un āmurs? Tādēļ, dārgā, ka Zaheriem-Mazohiem piederēja sāls raktuves Urālos. Simtiem gadu tajās bija strādājuši vergi, taču, tikko raktuves tika nodotas Zaheriem, jau pirmais Zaheru barons vergus atbrīvoja. Pirms tūkstoš gadiem! Viņš tos atbrīvoja! Kamēr angļi vēl mālējās zili un lēkāja ap akmeņiem!

Un, kad valodas bija sākušas raisīties, vairs nebija tālu līdz citai tikpat fantastiskai epizodei: – ...vīri zelta bruņās un milzu karogiem rokās bija sapulcējušies, lai sagaidītu kuģi, kas ar imperatoram paredzētu zirgu, apelsīniem un garšvielām veicis ceļu no Egejas jūras. Un tad viņi velk šo brīnišķo, balto ērzeli pa trapu. O, mīļā, tev būtu vajadzējis to redzēt! Pasakains rikšotājs, rotāts ar gliemežvākiem... *und Blümchen. Ach, so schön!**

Zināju šo leģendu ļoti labi; biju to dzirdējusi tūkstošiem reižu. Bija arī kāds stāsts par vārdiem, ko pievienoja viņas titulam – viņa bija baronese Apolonija Erisa. Šie vārdi bija aizgūti no divām Grieķijas salām. Sensenos laikos maniem senčiem no turienes ik pa septiņiem gadiem esot atsūtīts balts zirgs. Vakarū pēc vakara es klausījos šos stāstus mūsu mazajā Redingas mājā, kas noteikti nebija pils, un mums nebija ne naudas, ne auto, ne plašu atskaņotāja, nekā. Skolā par mani vīpsnāja, jo mums nebija pat telefona. Un tēva! Toties mums bija šī

* ... un ziediņi. Ak, cik jauki! (Vācu val.)

fantastiskā, slepenā dzimtas vēsture ar Kārli Lielo, Egejas jūras salinieku dāvātiem baltiem rikšotājiem un mauru senčiem, kuriem piederēja milzīgi īpašumi un kuri savās sālš raktuvēs atbrīvoja vergus.

Es saprotu Evu, viņa centās mani ieaudzināt sakņu izjūtu; darīt mani lepnu par mūsu izcelsmi un kompensēt visu, kā mums trūka. Viņas stāstīto pagātnes notikumu barokālais diženums līdzinājās pasakai par mežcirtēja meitu, kura uzzina, ka ļaunā princese ar viltu izkrāpusi karalisti – viņas mātes īpašumu. Atceros, vienā no šādām reizēm es izlēmu: «Kad izaugšu, ieviesīšu kārtību. Es atdošu viņas pasaulei spožumu.»

Vēlāk cilvēki allaž bija nešaubīgi pārliecināti, ka esmu īstena angliete no pārtikušas un stabilas dzimtas. Arī negativisma vilnis, kas pār mani vēlās sešdesmito gadu beigās, manuprāt, daļēji cēlās no šīs maldīgās pārliecības, ka esmu visa angļiskā iemiesojums. Taču mana māte bija austriete, tēvs – velsietis, manās dzīslās ritēja arī ebreju asinis, un mans ciltstēvs bija par kristieti tapis maurs. Mans iekšējais spēks, ko cilvēki kļūdaini uzskatīja par angļu autokrātisma izpausmi, ir radies attiecībās ar māti.

Apmēram trīspadsmit gadu vecumā es iesaistījos Redingas amatierteātrī «*Progress Theatre*». Man tur patika, jo tā bija iespēja tikt uz skatuves un iepazīties ar zēniem. Reiz mums bija tikšanās ar Vanesu Redgreivu, kura tikko bija nospēlējusi Rozalindi «Kā jums tik» iestudējumā. Viņa stāstīja par teātri, saviem vecākiem un dzīvi. Man viņa šķita ļoti pieaugusi, kaut gan viņai nevarēja būt vairāk par divdesmit diviem gadiem. Mēs iestudējām «Mūsu pilsētu», kurā es spēlēju pusmūža tenku vāceli, bet mana draudzene Mērija Allena – galveno lomā. Uz izrādī ieradās mūsu vecāki. Vairumam bērnu interese par skatuvi bija pārejoša, tāpat kā vēlme apmeklēt jāšanas vai baleta nodarbības, taču es zināju, ka man kaut kādā veidā tā būs visa dzīve. Arī Eva vienmēr uzskatīja, ka es noteikti būšu māksliniece.

Vēl biju sākusi nodarboties ar folkdziedāšanu kafējnicās un folk-mūzikas klubos. Redingā bija divi bitniku krogi – «*Shades*» un «*Cafe au Lait*». Es dziedāju bez pavadījuma. «*House of the Rising Sun*», «*Blowing In The Wind*» un Džounas Baēzas dziesmas, kā arī «*Babe I'm Gonna Leave You*» un tamlīdzīgas muļķības. Vienā pašā Redingā bija vairākas džounas baēzas!

Mājās man bija mazs atskaņotājs, un es pirku tādas plates kā «*Venus In Blue Jeans*» un «*Brown-Eyed Handsome Man*». Vēl man bija Badijs Holijs, brāļi Everliji, Čaks Berijs. Atceros, kā, kafējnicā izdzirdot «*Not Fade Away*», prātoju, kādam gan jābūt cilvēkam, kurš sacerējis ko tādu. Piecpadsmit gadu vecumā milzīgu iespaidu uz mani atstāja Mailsa Deivisa «*Sketches Of Spain*», taču «*Rolling Stones*» ieraksti mani tā neietekmēja. Sešdesmito gadu sākumā rokenrolam vēl nebija tās magnētiskās auras, kādu tas iemantoja vēlāk. Džezs – tas bija stilīgi, arī blūzam nebija ne vainas, taču rokenrols tika uzskatīts par ļoti safrizētu un komerciālu mūziku. Rokenrols tolaik nozīmēja Billiju Fjūriju un puišus ar balinātiem matiem.

Atceros, kā klosterī mūķenes šausminājās, kad tēvs man atsūtīja pastkarti ar Bila Heiliju un «*The Comets*» fotoattēlu. Tas bija tieši pēc «*Rock Around The Clock*» iznākšanas. Lai kaitinātu māsas, viņš man sūtīja arī kartiņas ar Elvisu Presliju – visa katoliskā baznīca viņam šķita absurda.

Agrīnajos pusaudzes gados es kopā ar mammas draudzeni Deboru un viņas dēlu Entoniju šad un tad devos uz Londonu. Entonijs bija dejojājs, un mēs parasti gājām uz baletu vai operu. Atceros, ka redzējām Mariju Kallasu «Toskā». Reiz ar dažiem draugiem no Leitonpārkas skolas mēs autofurgonā devāmies uz tradicionālā džeza festivālu Bjūli. Bija ļoti jautri, par spīti nejdzīgajai mūzikai – tradicionālajam angļu džezam. Štatos pašā plaukumā bija bibopa ēra, bet Anglijā joprojām klausījās šīs muļķības. Gaisā virmoja Sartra un

Simonas de Bovuāras, Selīna, Kamī un Kafkas idejas. Šie izcilie vārdi malās man galvā kā katķisms. Avīzēs es kāri apriju katru zilbi par modi un vispārējās kārtības izaicinājumu. Rakstus par Brižitu Bardo un Žiljetu Greko – viņa bija īstena eksistenciālisma ikona. Es darīju visu, lai lidzinātos viņai, pat sāku lietot baltu lūpukrāsu, taču izrādījās, ka tā nav gluži piemērota blondinēm. Es gribēju smēķēt «*Gauloises*», dzert melnu kafiju un ar izlaidīgām sievietēm un jauniem neveiksminiekiem stundām ilgi spriest par bezjēdzību un krāpšanu. Es centos izprast Sartru, Kamī un Kafku, bet Selīns un Simona de Bovuāra man patika (es patiešām biju izlasījusi «Otru dzimumu»).

Es biju tipisks sava laika bērns, atvērts visam. Un es biju pusaudze: zinātkāra, dumpīga, ar tieksmi uz visu aizliegto. Visapkārt daudz runāja par modīgajiem Londonas klubiem – kāds par tiem bija dzirdējis no drauga, kura draugs patiešām bijis kādā no šiem klubiem. Jau to nosaukumiem vien piemita noslēpumains valdzinājums – «*Marquee*», «*Ronnie Scott's*»... Kad man bija sešpadsmit, es pēc skolas mēdzu doties uz džeza klubiem «*Marquee*» un «*Flamingo*», kuros uzstājās tādi mākslinieki kā Zūts Manijs, Džons Meiels un Nina Simone. Publika te bija diezgan raiba. Studenti, bītniki un rūdīti džeza fanātiķi. Es milēju džežu, un šī vide mani fascinēja, taču biju tikai provinces meitene, kas ieradusies izzināt, ko spēj sniegt lielpilsēta. Man te nebija pažiņu, biju viena un nepieejama, es nekad neuzsāku sarunu. No mana mazās meitenes viedokļa tas bija ļoti stīlīgi. Apvienojot daudzus un dažādus elementus, es mēģināju izveidot vienu personu, vienu tēlu. Taču tas viss bija ļoti nekonkrēti. Sešdesmitie vēl tā īsti nebija sākušies, gaisā bija sajūtamas tikai miglainas priekšnojautas par to, kas notika pēc brīža. Drēbes joprojām bija ļoti garlaicīgas, taču māte man bija pašuvusi dažus patiesi lieliskus tērpus. Vēlāk es valkāju lupatas no lietotu drēbju veikaliem un krāmu tirgus – vienmēr esmu milējusi skrandas. Man bija sajūta, ka dirnē-

šanai piesmēķētos džeza klubos ir kāda slēpta jēga, un es par katru cenu gribēju būt klāt, kad tā atklāsies. Un man bija vienalga, kas tad notiktu!

Pamazām sāka izlidzināties atšķirības starp šķirām, starp vīriešiem un sievietēm, atpūtu un darbu, politiku un dzīvi. Sāka izzust uniformas līdz ar pārliecību, ka tev jāizskatās pēc tā, kas esi, – ka ārstiem jābūt kā ārstiem un prostitutām – kā prostitutām. Sešdesmitajos visas šīs lietas saplūda.

Atmiņām par karu pakāpeniski izbalejot, Anglija ieguva jaunu sparū. Es biju augusi Otrā pasaules kara ēnā. Turklāt izjutu to daudz intensīvāk nekā mani draugi, jo karš Anglijā nebija gluži tas pats, kas karš Vīnē, kur valdīja nacistu anšluss un iemārēja Hitlers. Kaut pati nebiju to piedzīvojusi, es šos iespaidus uzsūcu no mātes. Jutos kā izlīdusi no ierakumiem, kuros pārciests visļauņākais. Un nu es vēlajos priecāties.

Kaut kur dziļi zemapziņā jau biju pieņēmusi lēmumu tikt prom no Redingas, izlauzties no turienes. Eva par to neko nenojauta. Savus plānus es vienmēr izsapņoju stingrā slepenībā, ne ar vienu nedaloties, – un tik bieži tā izrādījās kļūda. Es nezināju, ka ir iespējams pārrunāt lietas, neko nezaudējot, biju pārliecināta – ja kādam kaut ko atklāšu, tas būs zudis, vai arī apkārtējie mēģinās mani atrunāt. Tā vienmēr darīja mana māte, tādēļ, vēl būdama pavisam jauna, es iemācījos svarīgākās domas turēt noslēpumā.

Vīrieši man tolaik šķita kā radījumi no citas planētas. Viņu izturēšanās un rīcības motīvi man bija absolūta misterija. Taču klusībā es zināju, ka tieši vīrieši kaut kādā veidā būs mans glābšanās līdzeklis. Tā arī notika. Septiņpadsmit gadu vecumā es ar kādu Leitonpārkas

zēnu aizgāju uz balli Kembridžā, kur satiku savu pirmo mīlestību Džonu Danbāru. Viņš kļuva par manu katalizatoru, manu Vergiliju. Satiekot Džonu, man atvērās pasaule.

Džons nebija tāds kā pārējie man zināmie zēni. Īstenībā mēs nesatikāmies ballē, tik buržuāziskiem pasākumiem viņš stāvēja pāri. Taču tajā pašā vakarā kādā Čērčila koledžas istabiņā bija neliela svinēšana, un, ejot uz virtuvi, es pamanīju pie kādām durvīm piestiprinātu slaveno Leonardo da Vinči zīmējumu «Vitrūvija cilvēks». Brīdī, kad pārsteigta jautāju savam līdznācējam: «Kas šeit dzīvo?», pa durvīm iznāca Džons. Tas bija no tiem mirkļiem, kad apkārtne pēkšņi izbāl un visu uzmanību saista viens cilvēks.

Džonam bija skaista, dzīva seja, viņš bija 1963. gada stila iemiesojums. Mugurā viņam bija džinsi un jaka, uz acīm – nelielas brilles raga ietvarā. Mums iepazīstoties, viņš bija nepilnu divdesmit vienu gadu vecs, un tas bija viņa pirmais gads Kembridžā. Man bija septiņpadsmit. Mēs momentā aizrāvāmies. Es atbrīvojos no zēna, ar kuru biju ieradusies, un pavadīju vakaru ar Džonu. Viņš bija ļoti saspringts un neparasts, turklāt viņa izcelsme ļoti līdzinājās manējai. Viņa māte Tatjana (saukta par Taņu) bija krieviete. Danbāri darbojās kino jomā un – tas man šķita tikpat satricēoši – viņi bija ģimene. Tā sākās mana ilgstošā vājība pret ģimenēm. Tikko kādu atradu, es allaž mēģināju tajā iekļūt.

Biju ieradusies Londonā ar vilcienu un tiku uzaicināta palikt pie Džona vecākiem, Boba un Taņas, un viņa māsām. Dženija un Mārgareta bija dvīnes manā vecumā, žilbinošas skaistules. Mēs visi sapratāmies ļoti labi. Mums ar Džonu bija katram sava istaba, bet nakts vidū viņš atnāca pie manis un mēs mīlējāmies. Tas bija jauki, kaut gan ne tik satricēoši, kā biju iztēlojusies. Īstenībā es nospriedu, ka tā ir liela brēka par neko. Mēs bijām kā divi mazi kucēni, un tas nebija pārlietu seksuāli. Un es galīgi nezināju, kā man jārikojas.

Viņa vecāki bija ļoti kosmopolitiski un smalki. Mani ļoti iespaidoja tas, ka viņi abonēja «*New Yorker*», kas ik nedēļu tika sūtīts no Ņujorkas. Džons par to tikai smīnēja. Viņš bija dzimis Meksikā un bērnībā dzīvojis Krievijā, kur viņa tēvs tika norikots darbā kara laikā. Man tas viss likās ārkārtīgi eksotiski.

Džons šķita kā izkāpis no romantiskām pasakām par daudz cietaušo jaunekli. Viņš bija izteikti nihilistisks un, gluži kā Dostojevska varonis, stundām varēja runāt par labprātīgu šķiršanos no dzīves – man tas likās fantastiski aizraujoši un nedaudz biedējoši. Es biju viņa mūza un klusībā domāju – ja viņam būšu es, varbūt viņš nespēs sevi nogalināt.

Džons jūsmoja par bibopu, Koltreinu, Čārliju Pārkeru, Bēthovena vēlīnajiem kvartetiem, Mocartu, melno mūziku un citām tikpat lieliskām lietām. Viņš bija mans Pigmaliions, un es biju vairāk nekā gatava viņam, es uzsūcu to visu kā sūklis.

Džons mani iepazīstināja ar saviem draugiem; likās, viņš pazīst visus, ko vien jebkad gribētos satikt Londonā. Un viņš bija lielos draugos ar Pīteru Ešeru no popgrupas «*Peter and Gordon*»! Viņu dziesma «*A World Without Love*» tikko bija kļuvusi par hitu. Īsi pirms manas iepazīšanās ar Džonu Pīters Ešers bija ieguldījis naudu mākslas galerijā un grāmatveikalā «*Indica*», kuru Džons vadīja kopā ar Beriju Mailu. Tobrīd pie Pītera vecākiem viņu lielajā Vimpolstrītas mājā mitinājās Pols Makartnijs. Pie durvīm Ešeres kundze bija izlikusi norādes «Džeinas istaba», «Pītera istaba», «Pola istaba». Man tas šķita ļoti neparasti, jo neko tādu vēl nebiju redzējusi. Ģimenes dzīve!

Pols šeit dzīvoja jau diezgan ilgi. Viņš bija ļoti jauns un draudzīgs, atklāts, izskatīgs un moderns, kā arī ļoti pārliecināts par sevi. Tolaik, gluži nemanot, pamazām vienkopus saplūda dučiem dažādu atsevišķu grupējumu.

Protams, sešdesmito gadu Londonas fenomenam ir savas mītiskās saknes. Visi šie ļaudis – galeriju īpašnieki, fotogrāfi, popzvaigznes, aristokrāti un talantīgi dīkdieņi, gan bagāti, gan nabadzīgi, – vairāk vai mazāk veidoja toreizējo Londonas skatuvi, tādēļ uzskatu, ka esmu bijusi klāt Radišanas mirkli. Šā mīta aizmetņi dzima Čēlsijas *espresso* bārā, tāpat kā Krievijas revolūcijas perināšana aizsākās Cīrihes vilcienā*. Bija 1963. gada sākums – Džons, kāds kreisi noskaņots bitniks, vārdā Paolo Leone, un Džona partneris Berijs Mailss salika galvas kopā un aizsāka to visu. Es biju tikai jauna meitene, kura vēroja šos trakos eksistenciāli melnā tērptos intelektuāļus izlemjam planētas nākotni. Viņiem viss bija izplānots.

– Tas, vecīt, būs pasaules psihiskais centrs, – lepmi deklarēja Paolo. Džons un Berijs viņu uzskatīja par nedaudz ķertu, taču ideja bija līpīga (un kādēļ gan ne), turklāt to bija sankcionējis (zināmā mērā) neviens cits kā pats Karls Jungs, kurš sapnī kā pasaules centru bija redzējis Liverpūli. Viņa sapnī figurēja laukums ar nosaukumu «*Golden Square*», un Liverpūlē patiešām ir šāds laukums. Tāds ir arī Londonā, taču kāda gan tam nozīme? Tiesa, nosapņotā pilsēta nebija gluži Liverpūle, to sauca *The Pool of Life* nevis *Liverpool*. Šo saistību Jungs bija formulējis vēlāk, uzstājoties diskusijās Anglijā. Tādēļ Paolo tagad apgalvoja, ka viņam esot daži papildinājumi dižā vīra teorijai. Galu galā Jungs bija šveicietis, un no viņa nav ko gaidīt simtprocentīgi precīzu britu vibrāciju izpratni. Tātad Junga sapņa ģeogrāfijā ir notikusi neliela nobīde. Nevis Liverpūle būs pasaules centrs, bet gan Londona. Tam bija vēl citi apstiprinājumi, kurus es vairs nespēju atcerēties. Kaut kādā neprātīgā veidā tas viss pēkšņi šķita ļoti reāli, un, tikko bijām cits citu pārliecinājuši, mēs ieman-tojām nešaubīgu ticību. Mēs nospriedām, ka tā ir mūsu misija, un

* 1917. gada aprīlī V. I. Lēņins ar vilcieni Cīrihe – Sanktpēterburga atgriezās Krievijā no Šveicē aizvadītas trimdas. Dažus mēnešus vēlāk sākās viņa vadītā revolūcija.

metāties būvēt savas jaunās Jeruzalemes mūrus – gluži kā «Gargantijā un Pantagriēlā» aprakstīto Parīzes aizsardzības līniju. Brīva mīlestība, psihedēliskas narkotikas, mode, dzenbudisms, Niče, tribā-las rotas, attiecīgi pielāgots eksistenciālisms, hēdonisms un rokenrols.

Un, raugi, vairs nebija ilgi jāgaida, kad sākās pamatīga jezga.